Kulturutskottets betänkande
1976/77: 11

med anledning av motion om en statlig lånefond för biografer

Motionen

I motionen 1975/76:1316, vars behandling på förslag av kulturutskottet i betänkandet 1975/76:42 uppskjutits till 1976/77 års riksmöte, har herr förste vice talmannen Bengtson (c) och herr Åkerfeldt (c) hemställt att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag angående inrättande av en statlig lånefond, som varje år får disponera över en summa på minst 5 milj. kr. för upp- och utrustning av biografer.

Som motivering för yrkandet anförs att den pågående nedläggningen av biografer i många fall beror på bristande möjligheter att finansiera upprustning av biografer till en sådan standard att biografbesökarnas berättigade krav på bekvämlighet och teknisk kvalitet tillfredsställs. I första hand drabbas, anges det, biografer på mindre orter och i glesbygder, där tillgången till biografer kan utgöra en väsentlig faktor i strävan att hålla kvar bygdens folk i sin hemort.

Insikten om behovet av stödåtgärder till utrustning och upprustning av biografer har enligt motionärerna vuxit sig allt starkare. Ett sådant stöd föreslås utgå från en särskild statlig lånefond, som varje år får disponera över en summa på minst 5 milj. kr. Lånens storlek bör för nya biografer ligga mellan 150 000 kr. (enbart maskinutrustning) och 700 000 kr. (såväl maskinutrustning som stolar och övrig biografinredning). För befintliga biografer kan lånen ofta vara lägre.

Motionärerna föreslår att fonden skall förvaltas av Svenska filminstitutet. En av Filminstitutet och Filmbranschens samarbetskommitté gemensamt utsedd kommitté bör avgöra låneärendena, sedan dessa beretts genom remiss bl. a. till vederbörande kommuns kulturpolitiska organ.

Filmutredningens förslag

Filmutredningen 1968 föreslog i sitt första delbetänkande Samhället och filmen del 1 (SOU 1970:73) statliga stimulansbidrag under t. v. fem år till inredning och utrustning av biografer och andra lokaler för visning av kvalitetsfilm. Under femårsperioden beräknades bidrag utgå till totalt 50 biografer (motsv.).

Beträffande biograflokaler i övrigt förordade utredningen i sitt slutbetänkande Samhället och filmen del 4 (SOU 1973:53) "att man vid planering

och byggande av samlingslokalanläggningar tar hänsyn till behovet av filmvisning av tekniskt god kvalitet". Utredningen pekade på att lokaler för filmvisning som ingår i en anläggning av samlingslokaler kan komma i åtnjutande av det statliga samlingslokalstödet och ansåg att sådant stöd kunde vara betydelsefullt när det gällde såväl att bygga nytt som att rusta upp gamla lokaler. Inom utredningen framfördes tanken att i likhet med vad som skett i Norge, Danmark och Finland tillskapa ett speciellt kreditstöd i form av t. ex. en särskild statlig lånefond för finansiering av biografbeståndets utrustning och upprustning. Filmutredningen avstod emellertid från att framlägga förslag om en sådan lånefond och hänvisade till samlingslokalstödet, lotterimedelsbidrag och eventuellt bidrag av arbetsmarknadsskäl.

Remissyttranden

Utskottet har inhämtat yttranden över motionen 1975/76:1316 från Svenska filminstitutet och Filmbranschens samarbetskommitté.

I sitt yttrande nämner *Svenska filminstitutet* att det pågår en betydelsefull upprustning av det svenska biografbeståndet. Flertalet av de sålunda åtgärdade biograferna tillhör s. k. biografkedjor. Enligt vad Filminstitutet uppger har dessa enskilda satsningar varit framgångsrika och företagsekonomiskt väl motiverade.

Filminstitutet framhåller att statsmakterna ännu inte vidtagit nämnvärda åtgärder med anledning av filmutredningens förslag och understryker med hänvisning härtill att det finns betydligt mer angelägna reformer inom filmområdet än den som förordas i motionen. Institutet vill emellertid inte motsätta sig att allmänna medel anslås som stöd till svenska biografer. Om ett samhällsstöd reserveras för biografer, belägna på sådana mindre och medelstora orter där publikunderlaget icke räcker till för en företagsekonomiskt motiverad upprustning, och om till ett sådant stöd knyts villkor rörande en kulturpolitiskt acceptabel repertoarpolitik, bör stödet enligt Filminstitutet självfallet tillstyrkas. För det fall en statlig lånefond tillskapas förklarar sig Filminstitutet berett att förvalta fonden.

Filmbranschens samarbetskommitté anför följande.

Önskemålet om stödåtgärder till utrustning och upprustning av biografer har av Sveriges Biografägareförbund – den organisation inom Filmbranschens samarbetskommitté som närmast är berörd i denna fråga – tagits upp både i remissyttrande över filmutredningens slutbetänkande (SOU 1973:53) och vid en uppvaktning hos chefen för utbildningsdepartementet i december 1974. De tankegångar som därvid framförts överensstämmer väl med den nu framlagda motionen.

Samarbetskommittén önskar kraftigt understryka behovet av en statlig

lånefond av föreslagen art. Antalet biografer i Sverige fortsätter att sjunka (under tiden 1969/70–1974/75 har antalet biografer sålunda gått ned från 1 460 till 1 199) och en av de viktigaste anledningarna därtill är ofta bristande möjligheter för biografägarna att finansiera en nödvändig upprustning av ifrågavarande, ofta på mindre orter belägna biografer.

I motionen föreslås det att lånefonden varje år skall få disponera över en summa på minst 5 milj. kr. Beloppet synes oss alltför lågt och i varje fall efter ett inledningsskede torde det böra ökas med ett par miljoner kronor ytterligare per år.

Utskottet

Filmutredningen har som framgår av det föregående prövat frågan om ett speciellt kreditstöd av den art som föreslås i motionen 1975/76:1316 för finansiering av biografbeståndets utrustning och upprustning. Utredningen avstod emellertid från att framlägga förslag i den riktningen. Remissyttrandena över motionen har heller inte givit något entydigt stöd för ett tillmötesgående av motionärernas förslag. Utskottet kan sålunda konstatera att Filmbranschens samarbetskommitté kraftigt understrukit behovet av en statlig lånefond, medan Svenska filminstitutet anser att det finns betydligt mer angelägna reformer inom filmområdet än den motionärerna aktualiserat. Utskottet, som i sitt betänkande 1976/77:10 uttalat att frågan om fraktstöd till värdefull biograffilm bör prövas av regeringen, anser det i föreliggande läge tveksamt om tillkomsten av en lånefond bör särskilt prioriteras. De kulturpolitiska effekterna av motionsförslaget synes också svåra att förutse. Med det anförda avstyrker utskottet motionen och hemställer

att riksdagen avslår motionen 1975/76:1316.

Stockholm den 9 november 1976

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Andersson i Lycksele (s), Sundman (c), Nilsson i Agnäs (m), Leander (s), Eriksson i Ulfsbyn (c), Green (s), fru Frænkel (fp), fru Johansson i Uddevalla (s), herrar Norrby (c), Sörenson (s), fru Göthberg (c), herrar Bladh (s), Richardson (fp), Ahlmark i Uppsala (m) och fröken Öhrsvik (s).

GOTAB 52487 Stockholm 1976